

SFDR-bijlage IV Pensioenregeling

Europese verordening betreffende informatieverstopping over duurzaamheid in de financiële dienstensector.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Model voor de periodieke informatieverstopping ('periodic disclosure') voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en in artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852.

Productnaam:

ABP Pensioenregeling

Identificatiecode juridische entiteiten (LEI):

549300CT8FEJ11-UK9C94

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S kenmerken)

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

Nee

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: ___%

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: ___%

Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van 0,4 % duurzame beleggingen¹.

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

met een sociale doelstelling

Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

¹ Nadere toelichting op pagina 166 en 167.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de milieu- of sociale kenmerken die door het financiële product worden gepromoot, worden verwezenlijkt.

Deze pensioenregeling promoot:

Uitsluiting van ongewenste activiteiten

We beleggen niet in bedrijven en landen, die bepaalde (ongewenste) activiteiten verrichten.

In het referentiejaar (van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023) heeft zich in de portefeuille een schending van het Uitsluitingsbeleid voorgedaan. Tussen 5 juni en 17 juli bevatte de portefeuille een positie in een bedrijf dat op de uitsluitingslijst staat vanwege betrokkenheid bij de productie, verkoop of distributie van kernwapens. De positie werd in het kader van een corporate action aangekocht en vertegenwoordigde per eind 14 juli een waarde van 6,4 miljoen euro. Zodra de positie in het bedrijf op 14 juli was ontdekt is direct opdracht gegeven de aandelen te verkopen. De verkoop werd op 17 juli afgerond.

Duurzaamheidsindicatoren #1 t/m #4 zijn van toepassing op dit E/S kenmerk.

Reductie van CO₂-emissies

We monitoren onze CO₂-voetafdruk van onze relevante beleggingen en sturen op reductie van CO₂-emissies.

We maken onderscheid tussen de directe uitstoot van bedrijven (scope 1 en 2) en de uitstoot in de gehele waardeketen (scope 3). Voor 2030 streven we naar een absolute halvering van de CO₂-voetafdruk ten opzichte van 2019 (scope 1,2 en 3).

Wat betreft de directe uitstoot (scope 1 en 2) was in 2023 de CO₂-voetafdruk van onze beleggingsportefeuille 18% lager dan in het peiljaar 2019 (2022: -20%).

Wat betreft de uitstoot van de gehele waardeketen (scope 3) zien we grote schommelingen van jaar op jaar. Dit hangt vooral samen met het beschikbaar komen van betere data over scope 3-uitstoot en ontwikkelingen in de wijze van berekenen sinds 2019. Daardoor hebben we de CO₂-voetafdruk van het basisjaar 2019 nog niet betrouwbaar kunnen vaststellen.

Toen we eind 2022 besloten om te streven naar een absolute afname van de CO₂-voetafdruk voor scope 1, 2 en 3 waren we ons bewust van de uitdagingen die daarmee samenhangen. We zullen de rekenmethode kritisch evalueren om na te gaan hoe we daarin de komende jaren verbeteringen kunnen aanbrengen zodat we in de toekomst over de voortgang van onze CO₂-ambitie kunnen rapporteren. Op [onze website](#) rapporteren we in detail over de CO₂-voetafdruk van onze beleggingsportefeuille.

Duurzaamheidsindicatoren #5 en #6 zijn van toepassing op dit E/S kenmerk.

Afbouw van fossiele brandstoffen

We hebben geen liquide beleggingen in producenten van fossiele energie in ontwikkelde economieën. Hieronder vallen alle aandelen en bedrijfsobligaties in ontwikkelde economieën zoals de Verenigde Staten, Australië en Singapore. We hebben nog posities in aandelen in opkomende economieën, in 2023 is goede voortgang geboekt met het realiseren van randvoorwaarden om afbouw te starten. De afbouw start in Q1 2024. We bouwen onze posities in illiquide beleggingen in producenten van fossiele brandstoffen geleidelijk af maar dat kan nog tot 2028 duren.

Duurzaamheidsindicator #7 is van toepassing op dit E/S kenmerk.

Mitigatie en reductie van effecten van klimaatverandering

We hebben een klimaatbeleid opgesteld om de beleggingsportefeuille in lijn te brengen met de (internationale) afspraken, zoals het Nederlandse Klimaatakkoord. Hiermee adresseren we negatieve effecten van klimaatrisico's door economische activiteiten.

Duurzaamheidsindicator #8 is van toepassing op dit E/S kenmerk.

Bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's)

We beoordelen hoe de producten en diensten van onze beleggingen bijdragen aan het bereiken van Sustainable Development Goals (SDG's), zoals duurzame en betaalbare energie, veilige en duurzame steden, waardig werk en economische groei, en gezondheid en welzijn. Wanneer bedrijven met hun producten en diensten bijdragen aan deze doelen, gelden onze beleggingen in die bedrijven als Sustainable Development Investments (SDI's).

Duurzaamheidsindicator #9 is van toepassing op dit E/S kenmerk.

ESG-integratie

We hebben een insluitingsbeleid voor aandelen en bedrijfsobligaties opgesteld dat gebaseerd is op VN Global Compact-thema's (mensenrechten, arbeid, milieu en anticorruptie). We stellen eisen aan bedrijven op basis van de OESO-richtlijnen. Daarmee bedoelen we dat we investeren in bedrijven die aan onze criteria voldoen (koplopers) of die we nog kunnen aanzetten tot verbetering (beloften).

Duurzaamheidsindicator #10 is van toepassing op dit E/S kenmerk.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Voor al deze indicatoren geldt dat u meer gedetailleerde informatie kunt vinden op onze regelgeving pagina op de website in de 'Rubrieken productinformatie bij het promoten van ecologische of sociale kenmerken' onder het kopje 'Duurzaamheidsinformatie'.

E/S kenmerk	#	Duurzaamheidsindicator	Observaties 2023 ¹	Observaties 2022 ²	Toelichting
Uitsluitingen van ongewenste activiteiten	1	Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clusterbommen, landmijnen, chemische en biologische wapens). Gerelateerd aan verplichte PAI-indicator 14 (tabel 1) ³ .	Geen beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, verkoop of distributie van controversiële wapens. Waarde voor 2023: 0. Zie 'Waarom belegt ABP niet?'	Geen beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, verkoop of distributie van controversiële wapens. Waarde voor 2022: 0.	Geen belegging in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens (antipersoonsmijnen, kernwapens, clusterbommen, landmijnen, chemische- en biologische wapens).
	2	Blootstelling aan bedrijven betrokken bij het produceren, distribueren en verkopen van kernwapens of belangrijke onderdelen daarvan.	Gedurende het jaar is er tijdelijk belegd in een bedrijf dat actief is in de productie, distributie of verkoop van kernwapens of belangrijke onderdelen daarvan. De positie werd in het kader van een corporate action aangekocht en vertegenwoordigde per eind 14 juli een waarde van 6,4 miljoen euro. Deze belegging is een aantal dagen nadat deze werd ontdekt verkocht. Waarde voor 2023: 1. Zie 'Waarom belegt ABP niet?'	Geen beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, verkoop of distributie van kernwapens of belangrijke onderdelen daarvan. Waarde voor 2022: 0	Geen belegging in bedrijven die betrokken zijn bij het produceren, distribueren en verkopen van kernwapens of belangrijke onderdelen daarvan.
	3	Blootstelling aan bedrijven betrokken bij de productie van tabak.	Geen beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van tabak. Waarde voor 2023: 0. Zie 'Waarom belegt ABP niet?'	Geen beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van tabak. Waarde voor 2022: 0.	Geen belegging in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van tabak.
	4	Blootstelling aan beleggingen in obligaties van landen waarvoor een bindend VN- en/of EU-wapenembargo geldt.	Geen beleggingen in obligaties waarvoor een bindend VN- en/of EU-wapenembargo geldt. Waarde voor 2023: 0. Zie 'Waarom belegt ABP niet?'	Geen beleggingen in obligaties waarvoor een bindend VN- en/of EU-wapenembargo geldt. Waarde voor 2022: 0.	Geen beleggingen in staatsobligaties van landen waarvoor een bindend VN-/EU-wapenembargo geldt.

¹ Referentieperiode 1 januari t/m 31 december 2023.

² Referentieperiode 1 januari t/m 31 december 2022.

³ Tabel zoals opgenomen in de door de Europese Commissie vastgestelde SFDR technische standaarden.

E/S kenmerk	#	Duurzaamheidsindicator	Observaties 2023 ¹	Observaties 2022 ²	Toelichting
Reductie van CO₂-emissies	5	Broeikasgas-emissies (scope 1,2 en 3). Gerelateerd aan verplichte PAI-indicator 1 (tabel 1) ³ .	Het is onze ambitie om de CO ₂ -uitstoot van alle beleggingen te verlagen met 50% in 2030, gerekend vanaf 2019. Ten opzichte van het peiljaar (2019) heeft een daling van de CO ₂ -uitstoot (scope 1 en 2), van 18% plaatsgevonden.	We gebruiken een nieuwe methode om broeikasgasemissies te berekenen. Wanneer we de nieuwe methode toepassen voor het referentiejaar 2022, zou de totale reductie 20% bedragen. Op basis van de methode die we vorig verslagjaar hanteerden, is de totale reductie ten opzichte van het peiljaar 2015: -57,6%	We sturen op deze indicator; initieel voor aandelen en bedrijfsobligaties en op een later moment op portefeuilleniveau. We rapporteren voorsnog de reductie voor de directe CO ₂ -uitstoot (scope 1 en 2). De scope 3 uitstoot willen we eerst kritisch evalueren.
	6	CRREM-alignment (efficiency & CO ₂) of verduurzamingsplan.	De vastgoedportefeuille voldoet aan het CRREM reductiepad dat is opgenomen in de benchmark van het product.	De vastgoedportefeuille voldoet aan het CRREM reductiepad dat is opgenomen in de benchmark van het product.	We sturen op deze indicator bij beleggingen in vastgoed.
Afbouw fossiele brandstoffen	7	Blootstelling aan producenten van fossiele brandstoffen. Gerelateerd aan verplichte PAI-indicator 4 (tabel 1).	Gedurende de referentieperiode zijn de beleggingen in fossiele brandstoffen verder afgebouwd. De liquide beleggingen in de producenten van fossiele energie in ontwikkelde economieën zijn verkocht. Hieronder vallen alle aandelen en bedrijfsobligaties in ontwikkelde economieën. We bouwen onze posities in illiquide beleggingen in producenten van fossiele brandstoffen verder af. Zie voor de voortgang van de afbouw: ABP stopt met beleggen in producenten van fossiele energie	We hebben geen liquide beleggingen in producenten van fossiele energie in ontwikkelde economieën. Hieronder vallen alle aandelen en bedrijfsobligaties in ontwikkelde economieën.	We sturen op deze indicator op portefeuilleniveau, behalve voor beleggingen in termijncontracten.
Mitigatie en reductie van effecten van klimaatverandering	8	Aantal bedrijven in sectoren met hoge klimaatimpact met langetermijndoelen voor reductie van broeikasuitstoot. Voor deze duurzaamheidsindicator rapporteren we over de aanvullende PAI klimaatindicator 4 (tabel 2): Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie.	Gedurende de referentieperiode was het percentage bedrijven zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie in de aandelen en credits portefeuilles: 48,81% , ongeacht de sector. Dit percentage is gebaseerd op een beschikbaarheid van data voor 42,9% van de beleggingen in de aandelen en credits portefeuilles.	Niet van toepassing. Deze duurzaamheidsindicator is in augustus 2023 geïntroduceerd in de precontractuele informatie.	We sturen op deze indicator bij beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties.

¹ Referentieperiode 1 januari t/m 31 december 2023.

² Referentieperiode 1 januari t/m 31 december 2022.

³ Tabel zoals opgenomen in de door de Europese Commissie vastgestelde SFDR technische standaarden.

E/S kenmerk	#	Duurzaamheidsindicator	Observaties 2023 ¹	Observaties 2022 ²	Toelichting
Bijdragen aan VN SDG's	9	Percentage SDI ten opzichte van de gehele portefeuille.	Per jaareinde bestond het percentage SDI's ten opzichte van de totale NAV op 19,8% .	Per jaareinde bestond het percentage SDI's ten opzichte van de totale NAV op 20,0% .	We sturen op deze indicator bij beleggingen op portefeuilleniveau. Er is een inspanningsverplichting om bij gelijke geschiktheid een SDI aan te kopen.
ESG-integratie	10	Aantal bedrijven in de portefeuille dat niet voldoet aan onze minimale ESG-criteria.	Middels engagement en portefeuillemanagement wordt een 100% koploper percentage nagestreefd voor de aandelen- en obligatieportefeuille. Per jaareinde was het percentage koplopers: 88,9% . Met het percentage dat niet wordt geclassificeerd als koploper, wordt engaged.	Per jaareinde was het percentage: 83,5% .	We sturen op deze indicator bij beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. Voor bedrijven die niet aan onze verwachtingen voldoen hebben we een engagementplan.

¹ Referentieperiode 1 januari t/m 31 december 2023.

² Referentieperiode 1 januari t/m 31 december 2022.

...en in vergelijking met voorafgaande perioden?

Voor een vergelijking met de voorafgaande periode (1 januari 2022 tot en met 31 december 2022) verwijzen we naar bovenstaande tabel.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Hoewel dit product niet verplicht is om duurzame beleggingen te doen, zijn wij wel verplicht om te rapporteren over de investeringen in dit product die op de taxonomie zijn afgestemd omdat het product duurzaamheidskenmerken promoot. De beleggingen die op de taxonomie zijn afgestemd komen ook in aanmerking als duurzame beleggingen onder de SFDR en dragen bij aan een van de milieudoelstellingen uit de EU-taxonomie. De 0,4% op de taxonomie afgestemde investeringen in het product droegen bij aan de doelstelling om de klimaatverandering te beperken. Dit cijfer is vrijwel volledig gebaseerd op gegevens gerapporteerd door beursgenoteerde ondernemingen die beschikbaar zijn bij onze dataprovider. We verwachten dat de databeschikbaarheid in de toekomst toeneemt. ABP werkt aan een verbetering van de methode om op de EU Taxonomie afgestemde beleggingen te meten, bijvoorbeeld bij illiquide beleggingen.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstig afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?

Voor beleggingen die op de EU-taxonomie zijn afgestemd is het beginsel "geen ernstig afbreuk doen" vastgelegd in de technische screeningcriteria van de Taxonomieverordening. Alle op de EU-Taxonomie-afgestemde investeringen voldoen aan deze criteria.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbieding van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Naast de technische screeningcriteria zijn de minimale waarborgen van de taxonomieverordening toegepast om ervoor te zorgen dat bij de beoordeling van het beginsel van "geen ernstig afbreuk doen" rekening wordt gehouden met alle relevante belangrijkste negatieve impactindicatoren. Voor meer informatie over de mate waarin de duurzame beleggingen met een milieudoelstelling in lijn waren met de EU-taxonomie, zie de vraag: "In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?"

Door het uitsluitingsbeleid voor dit product toe te passen, wordt ervoor gezorgd dat het product niet wordt blootgesteld aan de productie of verkoop van controversiële wapens.

Waren de duurzame beleggingen afgestemd op OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?

In de EU-taxonomie is het beginsel '**geen ernstige afbreuk doen**' vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Door de minimale waarborgen van de EU-taxonomie toe te passen op de beleggingen in dit product die op de EU-taxonomie zijn afgestemd, zorgen we ervoor dat deze investeringen in lijn zijn met de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de VN-richtlijnen voor het bedrijfsleven en de mensenrechten. Dit betekent dat de investeringen in dit product die op de EU-taxonomie zijn afgestemd passende due diligence- en herstelprocedures hebben geïmplementeerd om de afstemming te garanderen met de normen voor verantwoord zakelijk gedrag zoals vermeld in de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de VN-richtlijnen voor het bedrijfsleven en de mensenrechten.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Deze pensioenregeling houdt op verschillende manieren rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

1. Duurzaamheidsindicatoren
In de paragraaf 'Welke ecologische en/of sociale kenmerken promoot dit financiële product?' In onze precontractuele informatie beschrijven we of de betreffende duurzaamheidsindicator gerelateerd is aan een PAI-indicator. We rapporteren hierover vervolgens jaarlijks in onze periodieke rapportage.
2. OESO/IMVB-convenant
In ons [Duurzaam en Verantwoord Beleggen \('DVB'\)](#)-beleid hebben wij onze visie voor 2050 en onze doelstellingen voor 2030 opgenomen en leggen we uit hoe wij aan de afspraken van het IMVB-convenant voldoen. We rapporteren over de resultaten van de dialogen met bedrijven (engagements) die zijn gesloten. Lees hier een meer gedetailleerde toelichting op de implementatie van due diligence volgens de OESO-richtlijnen. Op basis van de principes in het OESO-richtsnoer, zorgt onze uitvoerder voor een screening op de portefeuille op eventuele negatieve impact van beleggingen.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die tijdens de referentieperiode **het grootste deel uitmaken van de beleggingen** van het financiële product.

#	Grootste beleggingen	Sector	Land	% activa
1	Verenigde Staten van Amerika	Overheid	Verenigde Staten	5,5%
2	Republiek Frankrijk	Overheid	Frankrijk	4,8%
3	Bondsrepubliek Duitsland	Overheid	Duitsland	3,3%
4	Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland	Overheid	Verenigd Koninkrijk	1,6%
5	Koninkrijk België	Overheid	België	1,5%
6	Koninkrijk der Nederlanden	Overheid	Nederland	1,4%
7	Koninkrijk Spanje	Overheid	Spanje	1,0%
8	Apple Inc	Informatietechnologie	Verenigde Staten	0,9%
9	Federale Nationale Hypotheekvereniging	Gesecuritiseerd	Verenigde Staten	0,9%
10	Microsoft Corp	Informatietechnologie	Verenigde Staten	0,7%
11	Republiek Oostenrijk	Overheid	Oostenrijk	0,7%
12	Federatieve Republiek Brazilië	Overheid	Brazilië	0,6%
13	Prologis Inc	Vastgoed	Verenigde Staten	0,5%
14	Republiek Indonesië	Overheid	Indonesië	0,5%
15	Vesteda	Vastgoed	Nederland	0,5%

De grootste beleggingen zijn berekend op basis van een kwartaalgemiddelde, waarbij de gemiddelde waarde van de belegging is afgezet tegen de gemiddelde Net Asset Value (NAV). Het land is het land van domicilie.

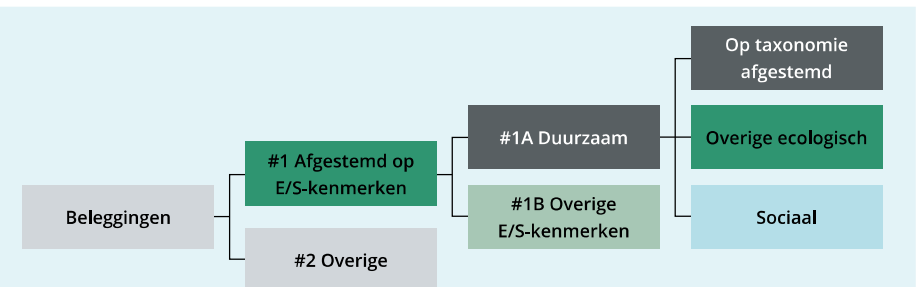
Wat was het aandeel duurzaamheids-gerelateerde beleggingen?

Activa-allocatie beschrijft het aandeel van investeringen in specifieke activa.

De beleggingen van ABP bestaan uit beleggingen die E/S karakteristieken promoten ~88% en "Overige" ~12%. In de paragraaf "Welke beleggingen zijn opgenomen in "overige"?" vindt u hierover meer informatie.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het gebruikte financiële product om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en evenmin als duurzame belegging kwalificeren.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- Subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die niet als duurzame belegging kwalificeren.

In welke economische sectoren werd belegd?

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Sector	Sub-sector	% activa
Overheid		30,0%
Financiële instellingen		14,2%
Informatietechnologie		10,9%
Vastgoed		8,9%
Luxe goederen		5,2%
Industriële bedrijven		4,6%
Gezondheidszorg		4,1%
Overig		3,8%
Gesecuritiseerd		3,0%
Transport		2,9%
Energie	Overig	2,9%
	Olie, gas en verbruikbare brandstoffen	0,6%
Dagelijkse goederen		2,7%
Telecommunicatie		2,3%
Basismaterialen		2,2%
Nutsbedrijven		1,7%

Sectoren zoals bovenstaand benoemd zijn gebaseerd op BICS en in lijn met de terminologie in de jaarrekening.

De sectoren zijn berekend op basis van een kwartaalgemiddelde, waarbij de gemiddelde waarde van de belegging is afgezet tegen de gemiddelde Net Asset Value (NAV). Sub sectoren gerelateerd aan fossiele brandstoffen worden weergegeven zoals vereist door de SFDR-regelgeving.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Door middel van haar investeringen draagt dit financiële product bij aan de volgende milieudoelstellingen zoals uiteengezet in artikel 9 van de EU-taxonomie:

- Mitigatie klimaatverandering: 0.4%
- Adaptatie klimaatverandering: 0.0%

De cijfers geven het aandeel van activiteiten in overeenstemming met de taxonomie als percentage van de omzet weer. De percentages voor afstemming met EU-taxonomie worden berekend op basis van een kwartaalgemiddelde. In gevallen waarin het bedrijf niet publiekelijk rapporteerde over afstemming met EU-taxonomie, werd equivalente informatie verkregen van een externe gegevensleverancier. Dit werd beperkt toegepast. De vereisten vastgesteld in Artikel 3 van Verordening (EU) 2020/852 waren noch onderworpen aan assurance verstrekt door een accountant, noch beoordeeld door een derde partij.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen?

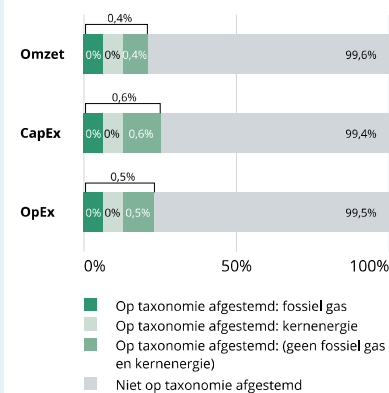
Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van onderneming waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die de groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

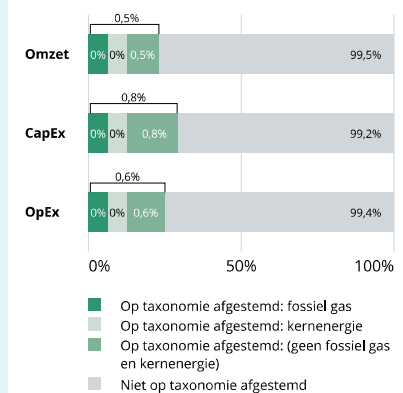
- Ja
- In fossiel gas
- In kernenergie
- Nee

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties¹ op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd².

1 Afstemming beleggingen op taxonomie inclusief staatsobligaties¹

2 Afstemming beleggingen op taxonomie exclusief staatsobligaties¹

Dit diagram vertegenwoordigt 74,1% van de totale beleggingen

¹ In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden gebaseerd op de BICS sectoren centrale banken, soevereine overheden en Supranationals.
² In deze diagrammen zijn de balken inzake "op taxonomie afgestemd" uitvergroet, dit om de leesbaarheid van de diagram te vergroten. De omvang van de balken is derhalve niet meer in overeenstemming met de relatieve verhouding ten opzichte van het totaal.

De percentages voor afstemming met EU-taxonomie worden berekend op basis van een kwartaalgemiddelde. In gevallen waarin het bedrijf niet publiekelijk rapporteerde over afstemming met de EU-taxonomie, maakten we gebruik van equivalente informatie verkregen van een externe gegevensleverancier. Dit werd beperkt toegepast. De vereisten vastgesteld in Artikel 3

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie (zie toelichting in het tekstkader). De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in de Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

van Verordening (EU) 2020/852 waren noch onderworpen aan assurance verstrekt door een accountant, noch beoordeeld door een derde partij.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Van de 0,4% van de beleggingen die op de EU-taxonomie zijn afgestemd investeerde dit financiële product 0,2% in faciliterende activiteiten en 0,0% in transitieactiviteiten. De cijfers geven het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten als percentage van de omzet weer. De percentages voor afstemming met EU-taxonomie worden berekend op basis van een kwartaalgemiddelde. In gevallen waarin het bedrijf niet publiekelijk rapporteerde over afstemming met EU-taxonomie, werd equivalente informatie verkregen van een externe gegevensleverancier. Dit werd beperkt toegepast. De vereisten vastgesteld in Artikel 3 van Verordening (EU) 2020/852 waren noch onderworpen aan assurance verstrekt door een accountant, noch beoordeeld door een derde partij.

Hoe verhield het percentage op de EU-taxonomie afgestemde zich tot eerdere referentieperiodes?

Niet van toepassing.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologisch doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Niet van toepassing.

Zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2022/852.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Niet van toepassing.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Voor deze pensioenregeling zijn de volgende beleggingen opgenomen in #2 Overige:

- Derivaten en hedgefondsen; en
- een gedeelte van de beleggingen: vastgoed, infrastructuur, private equity en bedrijfsobligaties.

Derivaten en geldmarktinstrumenten worden uitsluitend gebruikt voor efficiënt portefeuillebeheer en voor het beperken van risico's in overeenstemming met de Pensioenwet. Voor beleggingen in #2 Overige zijn er geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken?

Uitsluiting van ongewenste activiteiten

Op [onze website](#) staat een lijst met uitgesloten bedrijven en staatsobligaties per 1 december 2023.

Gedurende 2023 heeft er twee keer een actualisatie van de uitsluitingslijst plaatsgevonden.

Reductie van CO₂-emissies, mitigatie en reductie van klimaatverandering en afbouw fossiele brandstoffen

Reductie CO₂-emissies en mitigatie en reductie van effecten van klimaatverandering

Samen met onze uitvoerder stelden we een Focus Engagement Plan op voor klimaat, dat gericht is op veertien bedrijven in de sectoren elektriciteitsvoorziening, auto's, cement, chemie en bankwezen. In dit kader hebben bijvoorbeeld gesprekken met JP Morgan Chase & Co en AkzoNobel plaatsgevonden over de reductie van klimaatverandering. We rapporteren over de resultaten van de dialogen met bedrijven (engagements) die zijn gesloten.

In 2023 heeft ABP meerdere acties ondernomen om ongunstige duurzaamheidseffecten te mitigeren en te reduceren door middel van engagement. In ons jaarverslag en onze rapportage over de resultaten van engagement, rapporteren wij over ons verantwoord aandeelhouderschap. Onze uitvoerder is transparant over hoe zij stemt via haar [stemplatform](#).

Afbouw fossiele beleggingen

In 2023 heeft ABP haar resterende beleggingen in producenten van fossiele energie verder afgebouwd. Op 30 juni was er nog € 5,4 miljard aan beleggingen over, € 600 miljoen minder dan een half jaar daarvoor. De resterende beleggingen zijn 'illiquide'. Hierbij zit geld langere tijd vast in langlopende contracten van soms wel 10 jaar. Daarnaast was er (november 2023) nog een resterend deel aandelenbeleggingen (circa € 740 miljoen).

Beleggen in duurzame ontwikkeling (SDG's)

Over de jaren heen dragen we steeds meer bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (Sustainable Development Goals). Eind Q4 2023 belegden we ca. € 99 miljard (ca. 19,8% van ons vermogen) in bedrijven die met hun producten bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen.

In 2023 hebben wij een start gemaakt met ons impactbeleid om zo onze SDG-doelstellingen nog meer meetbaar te maken.

Aanscherping van duurzaamheidseisen aan beleggingen (ESG-integratie)

We willen we alleen nog beleggen in bedrijven die leiderschap op duurzaamheid tonen (koplopers) of bedrijven die wij binnen afzienbare tijd tot verbetering kunnen aanzetten (beloften). Dit noemen wij ook wel het insluitingsbeleid.

In 2023 scherpten we dit insluitingsbeleid aan.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentiebenchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken die dat product promoot.

Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?

Niet van toepassing.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische en sociale kenmerken?

Niet van toepassing.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?

Niet van toepassing.